

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувачка кафедри
Д.е.н., проф. Лоханова Н.О.
(підпис)
“ _____ ” грудня 2020 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 Облік і оподаткування
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою міжнародний облік, аналіз і оподаткування
(назва освітньої програми)

на тему: «Облік та контроль оборотних активів підприємства на
прикладі КП «Теплопостачання міста Одеси»»

Виконавець:
студентка ФМОІТ, 62 група
Гуткан Анжеліка Іванівна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:
к.е.н., ст. викладач
(науковий ступінь, вчене звання)
Бойко Ольга Станіславівна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ОБОРотНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА	7
1.1. Оборотні активи як об'єкт обліку: поняття, визнання, класифікація...	7
1.2. Прикладні аспекти застосування міжнародних стандартів для ведення обліку оборотних активів.....	12
1.3. Документальне оформлення оборотних активів.....	15
РОЗДІЛ 2. ДІЮЧА ПРАКТИКА ОБЛІКУ ОБОРотНИХ АКТИВІВ НА ПРИКЛАДІ КП «ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ МІСТА ОДЕСА»	20
2.1. Економічна та організаційна характеристика підприємства.....	20
2.2. Облік оборотних активів на складі та в бухгалтерії.....	32
2.3. Організаційно-методичні основи обліку оборотних активів.....	36
РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ ОБОРотНИХ АКТИВІВ НА ДОСЛІДЖУВАНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ	44
3.1. Організація внутрішнього контролю на підприємстві.....	44
3.2. Аналіз оборотних активів досліджуваного підприємства.....	50
3.3. Моделювання в управлінні оборотними активами підприємства КП «Теплопостачання міста Одеса».....	60
ВИСНОВКИ	65
Список використаних джерел	69
Додатки	

ВСТУП

Актуальність теми. Актуальність обраної теми дипломної роботи пов'язана з проблемами внутрішнього контролю системи обліку, а також в тому, що оскільки саме оборотні активи становлять основну частку в майні більшості промислових підприємств, тому треба забезпечити їх належний облік.

Наявність оборотних активів та ефективне управління ними впливають на здатність підприємства втілювати виробничі плани, покривати зобов'язання перед контрагентами, втримувати стабільне фінансове становище та забезпечувати умови для подальшого конкурентного розвитку.

Від того, на скільки якісно ведеться облік оборотних активів залежить обсяг отриманого доходу підприємством, а також дохід державного бюджету, тому є важливим вивчення обліку процесів виробництва та реалізації у відповідності до національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку.

Головну роль при забезпеченні конкурентоспроможності підприємства виконує система внутрішнього контролю за обліком оборотних активів, через те, що вона впливає на фінансові результати, які є узагальнюючим показником роботи підприємства. При таких умовах завдання обліку полягає у забезпеченні управлінського персоналу інформацією для того, щоб ефективно планувати майбутню діяльність, запобігати суб'єктивності у процесі прийняття рішень.

Вивченням та дослідженням питань внутрішнього контролю та обліку оборотних активів займалися такі вітчизняні науковці: Власова Н.О., Задорожний З.В., Крупка Я.Д., Панасюк В.М., Чобіток В.І., Юрій С.М. Велику увагу цим питанням приділяли і зарубіжні автори, зокрема, Бланк І., Брейли Р., Мэтьюс М.Р., Соколов Я.В., Майерс С. Проблеми класифікації та оцінки оборотних активів, а також шляхи вдосконалення системи управління ними, розглянули у своїх працях Бетехтіна Л.О., Буряк І.О., Колумбет О.П.,

Скоробогатова В.В., Стоянова-Коваль С.С. Наукове обґрунтування особливостей діагностики та аналізу оборотних активів дали Лебедєва А. М., Кручак Л.В., Олександренко І.В., Партута Т.О. та багато інших. Проведене дослідження теоретичних розробок і практики діяльності промислового підприємства показало, що обрана тематика є надзвичайно актуальною та недостатньо обґрунтованою, а тому потребує більш поглибленого вивчення та систематизації здобутих знань.

Бухгалтерський облік процесу виробництва оборотних активів залежить від конкретних умов, властивостей і характеру технологій та організації виробництва і визначається індивідуальними особливостями. Інколи виготовлення одного продукту різними технологічними прийомами вимагає різної системи групування статей витрат собівартості продукції. Особливо актуальним є облік випуску продукції у комплексних виробництвах, де з одного виду матеріалів виготовляють кілька видів готової продукції.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних положень та розробка рекомендацій та пропозицій щодо вдосконалення обліку, аналізу та контролю оборотних активів для забезпечення раціонального та ефективного управління майном підприємства.

Для досягнення визначеної мети потрібно вирішити такі завдання:

- розкрити сутність категорії «оборотні активи» та дослідити основні підходи до їх класифікації та оцінки;
- розібрати прикладні аспекти застосування міжнародних стандартів для ведення обліку оборотних активів;
- визначити порядок відображення інформації про оборотні активи в первинних документах та регістрах обліку;
- проаналізувати фінансово–економічну діяльність КП «Теплопостачання міста Одеса»;

- проаналізувати стан діючої системи обліку оборотних активів на досліджуваному підприємстві;
- визначити організаційно-методичні основи обліку оборотних активів
- розглянути організаційну систему внутрішнього контролю на підприємстві;
- провести аналіз оборотних активів
- провести аналіз економічного моделювання в управлінні оборотними активами досліджуваного підприємства .

Предмет та об’єкт дослідження. Об’єктом дослідження виступає діюча система обліку оборотних активів в Україні та її практичне втілення на прикладі КП «Теплопостачання міста Одеса». Предметом дослідження є теоретичні та організаційно-методичні засади обліку й аналізу окремих складових оборотних активів підприємства.

Методи дослідження. При розкритті теми були застосовані загальнонаукові методи дослідження: структурно–логічний аналіз (при побудові структури дипломної роботи), метод порівняння (при зіставленні даних фінансової звітності досліджуваного підприємства за відповідні періоди), методи аналізу та синтезу (при вивченні змін показників у динаміці), метод спостереження (при вивченні методики та організації обліку на підприємстві).

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою кваліфікаційної роботи є офіційні документи органів законодавчої й виконавчої влади (законодавчо–нормативні акти з питань готової продукції), статистичні дані, матеріали науково–практичних конференцій, наукові статті, доповіді вітчизняних і зарубіжних науковців з проблем обліку та контролю готової продукції та її реалізації, монографії, періодичні видання, інформація з мережі Інтернет, фінансова звітність підприємства, дані синтетичного та аналітичного обліку КП «Теплопостачання міста Одеса».

Обсяг та структура роботи. Магістерська робота складається зі вступу, 3 розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків. Основна частина займає 73 сторінки, містить 12 ілюстрацій та 13 таблиць. В роботі було використано 41 джерела літератури.

ВИСНОВКИ

В умовах ринкової економіки підприємствам надані значні права і можливості у реалізації своїх економічних інтересів, організації виробництва, збуту продукції. Для кожного підприємства оборотні активи займають домінуючу позицію у здійсненні його діяльності.

Для забезпечення безперервного функціонування промислового підприємства необхідною є наявність достатнього обсягу оборотних активів, що повністю відповідатиме потребам суб'єкта і, водночас, не призведе до виникнення наднормативних запасів та додаткових витрат на їх зберігання. За таких умов достовірний облік оборотних активів, відповідно до вимог законодавства, відіграє надважливу роль, а його методика потребує постійного вдосконалення.

У процесі виконання кваліфікаційної роботи ми досягли поставленої мети, а саме: здійснили дослідження теоретичних положень та розробку рекомендацій та пропозицій щодо вдосконалення обліку та контролю готової продукції та її реалізації в сучасних ринкових умовах.

З цією метою нами були вирішені наступні завдання:

- проаналізовано поняття оборотних активів, їх визнання та кваліфікація
- досліджено нормативно-правове забезпечення обліку оборотних активів
- розглянуто проблемні питання обліку та контролю оборотних активів
- проаналізовано фінансово-економічну діяльність КП «Теплопостачання міста Одеси»
- проаналізовано стан діючої системи обліку та контролю оборотних активів на досліджуваному підприємстві

Результати проведеного дослідження наведені у трьох розділах кваліфікаційної роботи

У першому розділі кваліфікаційної роботи було вивчено теоретичні основи обліку оборотних активів. У роботі наведено класифікацію оборотних активів за ознаками. Також, було досліджено нормативно-

правове забезпечення обліку оборотних активів.

За результатами аналізу діючої системи обліку оборотних активів на підприємстві КП «Теплопостачання міста Одеси», проведеного в другому розділі кваліфікаційної роботи, нами розглянуто економічну характеристику підприємства, а також визначено особливості документального оформлення даної категорії обліку. Виявлено, що бухгалтерський облік оборотних активів на КП «Теплопостачання міста Одеси» здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства та організований за допомогою автоматизованої форми обліку із застосуванням програмного забезпечення «IT- Enterprise». У процесі ознайомлення із діючою первинною документацією щодо операцій з оборотними активами ми виявили певну кількість недоліків.

У третьому розділі кваліфікаційної роботи нами було розглянуто внутрішній контроль оборотних активів. У результаті проведеного дослідження ми дійшли до висновку, що суттєво важливим елементом у системі господарювання є здійснення суб'єктами господарювання внутрішнього контролю за операціями, що пов'язані із оборотними активами, оскільки основним завданням контролю є збереження коштів підприємства шляхом уникнення та запобігання помилок у веденні обліку даної складової, а це можливо тільки в результаті правильного виконання поставлених завдань у системах обліку та внутрішнього контролю. Крім цього, у даному розділі нами наведено основні шляхи удосконалення існуючих систем аналізу, обліку та контролю відповідної ділянки обліку.

Так, щодо до удосконалення системи обліку та контролю оборотних активів нами рекомендовано керівництву КП «Теплопостачання міста Одеси»:

- переглянути існуючі первинні документи, на предмет їх актуальності, достатньої деталізації та наявності обов'язкових реквізитів у відповідності до вимог законодавства;
- переглянути існуючу систему синтетичного та аналітичного

обліку з метою стандартизації назв субрахунків;

- вжити заходів щодо перекладу існуючої первинної документації та іншої облікової інформації на державну мову з метою дотримання вимог законодавства;

- прийняти до уваги отримані під час дослідження результати аналізу та вжити заходів щодо дотримання наведеним рекомендаціям;

- розглянути економічну доцільність створення служби внутрішнього контролю або створити окрему посаду та покласти на неї обов'язки контролю тих ділянок обліку, що пов'язані з витратами.

У результаті проведеного нами економічного аналізу, було виявлено, що підприємство знаходиться у кризовому стані. Зокрема, можна виділити декілька показників, що погіршились за звітний період: збільшились відрахування на соціальні заходи, витрати на оплату праці, матеріальні витрати, адміністративні витрати, а також витрати на амортизацію. Для їх оптимізації підприємству були надані такі рекомендації:

- раціоналізувати адміністративно-управлінську структуру з метою оптимізації витрат на оплату праці адміністративного персоналу;

- переглянути застосовні на підприємстві методи нарахування амортизації, а також облікову політику у частині проведення переоцінок;

- раціоналізувати використання матеріальних витрат.

Також підприємству, у розрізі внутрішнього контролю, рекомендовано створити на підприємстві власну Службу внутрішнього контролю. Для цього підприємству необхідно затвердити документ «Положення про службу внутрішнього контролю», проект якого представлений нами у межах кваліфікаційної роботи (Додаток Я). При цьому визначено, що створена Служба внутрішнього контролю підприємства повинна здійснювати перевірку фінансово-господарської діяльності та забезпечення певної міри інформаційної безпеки. Фахівці служби внутрішнього контролю повинні володіти необхідною кваліфікацією і знаннями з бухгалтерського обліку, аудиту, фінансів. Крім наведеного Положення, нами також запропоновані керівництву

робочі документи внутрішнього контролера, а саме тестування системи бухгалтерського обліку, внутрішнього контролю загальної організаційної системи підприємства.

Дотримання КП «Теплопостачання міста Одеси» наданих рекомендацій дозволить суттєво поліпшити оперативність обліку оборотних активів, удосконалити організацію ведення документообігу на підприємстві, значно посилити ефективність існуючої системи внутрішнього контролю оборотних активів, а також надасть змогу підвищити ефективність господарської діяльності підприємства в цілому. Як результат, досліджуване підприємство посилить інформаційну, контрольну й управлінську функції бухгалтерського обліку оборотних активів, підвищить результативність аналітичної роботи і якість внутрішнього контролю.

Список використаних джерел

1. Ахметов Р.Г. Экономика предприятий агропромышленного комплекса / Москва: Юрайт, 2019. 431 с. URL: <https://biblio-online.ru/book/ekonomika-predpriyatiy-agropromyshlennogo-kompleksa-388284>. (дата звернення: 20.11.2020).
2. Болгар Т. М., Кальченко А. О. Шляхи підвищення ефективності управління активами підприємства. *Економіка і суспільство*. 2018. № 14. С. 765-771.
3. Брушко Г.В. Методологічні основи управління оборотними активами. *Культура народів Причорномор'я*. 2010. № 179. С. 31-33.
4. Бурак І.О., Гиршкан Р.Р. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління оборотними активами суб'єкта підприємницької діяльності. *Молодий вчений*. 2018. № 5. С. 277-281.
5. Власова Н. О., Михайлова О.В. Політика формування оборотних активів – елемент управління торговельним підприємством. *Актуальні питання науки та практики: досягнення та перспективи – 2009* : міжнар. наук.–практ. конф., м. Полтава, 24–25 грудня 2009 р. Полтава, 2009. С. 16–18.
6. Власова Н. О., Смольнякова Н.М., Михайлова О.В. Принципи та основні етапи оптимізації в системі управління оборотними активами на підприємствах роздрібної торгівлі. *Бізнес Інформ*. 2013. № 6. С. 202-208. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2013_6_35 (дата звернення: 20.11.2020).
7. Голубко А. І. Управління оборотними активами підприємства. Матеріали XLVII наук.-тех. кон. підрозділів ВНТУ : збірник доповідей, м. Вінниця, 14-23 березня 2018 р. Вінниця, 2018. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fm/all-fm-2018/paper/view/4521> (дата звернення: 20.11.2020).

8. Данілов О.Д., Паєнтко Т.В. Фінанси підприємств у запитаннях і відповідях : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 256 с.
9. Должанський М. І., Должанський А. М. Бухгалтерський облік в Україні з використанням Положень (стандартів) бухгалтерського обліку: Навчальний посібник. Львів: Львівський банківський інститут НБУ, 2013. 494 с.
10. Донін Є. О. Політика управління оборотними активами сучасного підприємства. *Фінанси, облік, банки*. 2017. № 1. С. 231-240.
11. ЄДРПОУ: <https://usr.minjust.gov.ua/content/free-search/person-result>
12. Кірдіна О.Г. Управління оборотними активами підприємств. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2013. Вип. 43. С. 133-137.
13. Коваленко А.Н. Бухгалтерський облік в Україні: Від теорії до практики. Дніпропетровськ: ВКК «Баланс-Клуб», 2010. Т.1. 656 с.
14. Колумбет О.П. Оборотні активи: сутність, класифікація та структура у вітчизняній та зарубіжній практиці. *Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. Сер. : Економіка і управління*. 2016. Вип. 23-24. С. 324-332.
15. Кулаковська Л.П., Піча Ю.В. Організація і методика аудиту: Навч. посіб. Київ: Каравела, 2014. 568 с. URL: https://www.studmed.ru/kulakovska-lp-pcha-yuv-organizatsiya-metodika-auditu_ccad386.html. (дата звернення: 20.11.2020).
16. Маринович О. О., Шухманн В. А. Основні стратегії фінансування оборотних активів підприємства. *Ефективна економіка*. 2019. № 1. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6854> (дата звернення: 20.11.2020).
17. Мельникова О., Швець І. Управління оборотними коштами в умовах інноваційного підприємництва. *Інноваційне*

підприємництво: стан та перспективи розвитку : зб. матеріалів III Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 29-30 березня 2018 р. Київ : КНЕУ, 2018. С. 54–56.

18. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_013
19. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 18 «Дохід». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_025
20. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_021
21. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 32 «Фінансові інструменти: розкриття та подання». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_029
22. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_015
23. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 «Звіт про рух грошових коштів». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_019
24. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 «Облікові політики, 32 зміни в облікових оцінках та помилки». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_020
25. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
26. Партута Т.О. Ефективність використання оборотних засобів

- підприємства. *Агросвіт*. 2017. № 13. С. 62-68.
27. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>
 28. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові активи». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01>
 29. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>
 30. Починок, Н. В. Значення бухгалтерського обліку для сталого розвитку суб'єктів господарювання. *Стан і перспективи розвитку обліково- інформаційної системи в Україні*: матеріали V міжнар. наук.-практ. конф., м. Тернопіль, 31 травня-01 червня 2018 р. Тернопіль, 2018. С.106-108.
 31. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства Фінансів України від 07.02.2013 № 73. Дата оновлення: 03.08.2018. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 20.11.2020).
 32. Програмне забезпечення IT-Enterprise. URL: <https://www.it.ua>. (дата звернення: 20.11.2020).
 33. Слободяник Ю. Б. Внутрішній аудит: Навчальний посібник. Суми: ВПП «Фабрика друку», 2018. 248 с.
 34. Слюсарчук Л. Облік готової продукції та її реалізації. Вісник податкової служби України. 2015. № 29. С. 42-48.
 35. Сторожук Т.М. Облікова політика підприємства. Ірпінь: Національний університет ДПС України, 2015. 240 с.

36. Філозоп О. Організація служби внутрішнього аудиту як передумова якісного його здійснення. Вісник ЖДТУ: Сер. «Економічні науки». 2009. № 1 (47). С. 140-144.
37. Хмелев С. Создание службы внутреннего контроля в системе экономической безопасности предприятия. Вектор науки ТГУ. 2011. № 1. С. 285-288.
38. Хом'як Р.Л., Лемішовський Л.І., Воськало В.І., Мохняк В.С. Бухгалтерський облік в Україні: Навч. посіб. Львів: Бухгалтерський центр «Ажур», 2010. 534 с. URL: <https://www.twirpx.com/file/383923>. (дата звернення: 20.11.2020).
39. Чобіток В. І., Пятилокотова К.С. Управління оборотними активами підприємства: теоретичний аспект. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2013. № 41. С. 230-234. URL: <https://cyberleninka.ru> (дата звернення: 20.11.2020).
40. Чубка О.М., Рудницька О.М. Оцінка методів управління оборотним капіталом промислових підприємств. *Вісн. Нац. ун-ту «Львів. політехніка»*. 2009. № 640. С. 440-444.
41. YouControl:https://youcontrol.com.ua/ru/catalog/company_details/34674102/